

ภาวะสังคมไทยไตรมาสหนึ่ง ปี 2567

วันจันทร์ที่ 27 พฤษภาคม 2567 เวลา 09.00 น.

ณ ห้องประชุม 521 อาคาร 5 ชั้น 2

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.

ความเคลื่อนไหวทางสังคม ไตรมาสหนึ่ง ปี 2567

ความเคลื่อนไหวทางสังคมไตรมาสหนึ่ง ปี 2567

หน่วย : ร้อยละ

การจ้างงาน

-0.1

การบริโภคเหล้า
และบุหรี่

+4.5

อัตราการว่างงาน

1.01

คดีอาญา

+7.9

หนึ่งสินครัวเรือน

+3.0
(Q4/2566)

การรับแจ้ง
ผู้ประสบภัยจากรถ

+6.8

การเจ็บป่วยด้วย
โรคเฝ้าระวัง

+80.1

การคุ้มครอง
ผู้บริโภค

-52.7

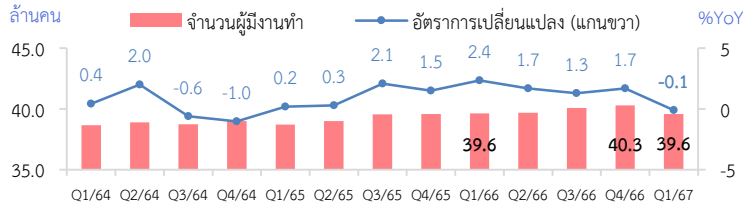
แรงงาน

- การจ้างงานไตรมาสหนึ่ง ปี 2567 ปรับตัวลดลงเล็กน้อย จากการจ้างงานลดลงในภาคเกษตรกรรม ขณะที่สาขานอกภาคเกษตรกรรมยังขยายตัวได้

การจ้างงาน

ผู้มีงานทำ มีจำนวน 39.6 ล้านคน ลดลงเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.1 จากการจ้างงานภาคเกษตรกรรมที่ลดลงกว่าร้อยละ 5.7 ในช่วงนอกฤดูการทำการเกษตรกรรม ขณะที่สาขานอกภาคเกษตรกรรม ยังขยายตัวได้ที่ร้อยละ 2.2

ผู้มีงานทำและอัตราการเปลี่ยนแปลง

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ (LFS)

ภาคเกษตรกรรม

10.9 ล้านคน
(-5.7%)

นอกภาคเกษตรกรรม

28.7 ล้านคน
(+2.2%)

การผลิต
+0.7%

ก่อสร้าง
+5.0%

ค้าส่ง/ค้าปลีก
-0.4%

โรงแรม/ภัตตาคาร
+10.6%

ขนส่ง/เก็บสินค้า
+13.4%

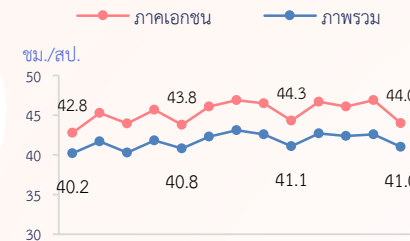
ที่มา: LFS

ชั่วโมงการทำงาน

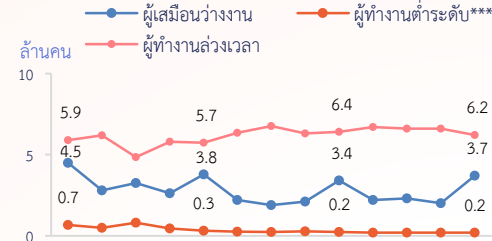
ชั่วโมงการทำงานปรับตัวลงเล็กน้อย ตามการทำงานล่วงเวลาที่ลดลง ที่ร้อยละ 0.9 และ 0.7 ตามลำดับ โดยผู้ทำงานล่วงเวลา* ลดลงกว่าร้อยละ 3.6 และผู้เสมือนว่างงาน** เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 11.6

ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย

ที่มา: LFS

ผู้เสมือนว่างงานและผู้ทำงานล่วงเวลา

ที่มา: LFS

* ผู้ทำงานล่วงเวลา คือ ผู้มีงานทำที่ทำงานมากกว่า 50 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

** ผู้เสมือนว่างงาน คือ ผู้มีงานทำ 0 - 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในภาคเกษตร และ 0 - 24 ชั่วโมง/สัปดาห์ นอกภาคเกษตร

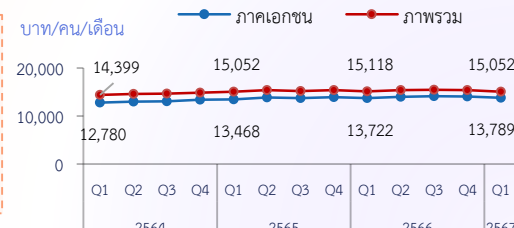
*** ผู้ทำงานต่ำกว่า คือ ผู้ที่ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่ม (นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์)

ค่าจ้างแรงงาน

ค่าจ้างแรงงานปรับตัวขึ้น โดยค่าจ้างภาคเอกชนเฉลี่ยอยู่ที่ 13,789 บาท/คน/เดือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.5 ขณะที่ภาพรวมลดลงเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.4 หรืออยู่ที่ 15,052 บาท/คน/เดือน

ค่าจ้างแรงงาน

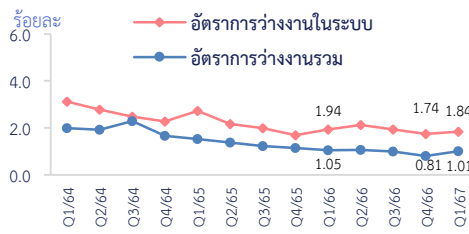

ที่มา: LFS

การว่างงาน

สถานการณ์การว่างงานทรงตัว อัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 1.01 โดยมีผู้ว่างงานจำนวน 4.1 แสนคน ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 3.2 โดยลดลงทั้งผู้ที่เคยและไม่เคยทำงานมาก่อน รวมถึงผู้ว่างงานระยะยาว ที่ร้อยละ 1.0 5.3 และ 4.9 ตามลำดับ ขณะที่อัตราการว่างงานในระบบ อยู่ที่ร้อยละ 1.84 ลดลงจากร้อยละ 1.94 ในไตรมาสหนึ่ง ปี 2566

อัตราการว่างงานรวมและอัตราการว่างงานในระบบ

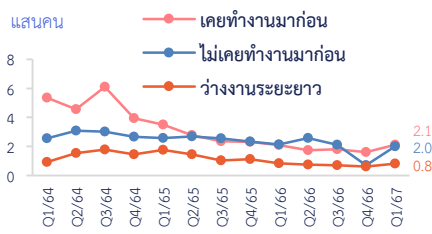
ที่มา : LFS

การว่างงานตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนผู้ว่างงาน (พันคน)	อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YoY)
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	63.5	-9.1
มัธยมต้น	80.2	12.1
มัธยมปลาย	82.3	17.4
อาชีวศึกษา	20.7	19.3
วิชาชีพขั้นสูง	30.5	7.5
อุดมศึกษา	130.6	-20.4

ที่มา : LFS

ผู้ว่างงานที่เคย/ไม่เคยทำงานมาก่อน และผู้ว่างงานระยะยาว

ที่มา : LFS

การว่างงานรายอายุ

ช่วงอายุ	จำนวนผู้ว่างงาน (พันคน)	อัตราการเปลี่ยนแปลง (%YoY)
15 – 19 ปี	35.3	-6.1
20 – 24 ปี	165.9	4.8
25 – 29 ปี	92.8	2.1
30 – 34 ปี	40.5	-16.6
35 – 39 ปี	23.2	1.7
40 – 49 ปี	30.1	-16.4
50 – 59 ปี	18.5	-17.5
60 ปีขึ้นไป	1.3	-69.7

ประเด็นด้านแรงงานที่ควรให้ความสำคัญ

01 การขาดทักษะของแรงงานไทยที่อาจกระทบต่อเศรษฐกิจในระยะยาว

พบว่ายาวชนและกลุ่มวัยแรงงานของไทยจำนวนมาก มีทักษะต่ำกว่าเกณฑ์

- 64.7% ต่ำกว่าเกณฑ์ ในทักษะด้านการรู้หนังสือ
 - 74.1% ต่ำกว่าเกณฑ์ ในทักษะด้านดิจิทัล
- ▶ อาจเกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ คิดเป็นมูลค่าสูงถึง 3.3 ลบ./ปี

สอดคล้องกับข้อมูลของ

We are social*

▶ จัดอันดับทักษะด้านดิจิทัลของไทย : 39 จาก 63 ประเทศ

02 ความยั่งยืนของกองทุนประกันสังคม

*เอเจนซีสร้างสรรค์ด้านสังคมระดับโลกที่มีความเชี่ยวชาญด้านโซเชียลมีเดีย

ผู้ประกันตนเกษียณมากขึ้น
สิทธิประโยชน์มากขึ้น

แรงงานรุ่นใหม่ที่จะมีบทบาท
ในการส่งเสริมให้คนไทยเข้าสู่กองทุนฯ ลดลง

▶ ช่องว่างระหว่างรายรับและรายจ่าย ของกองทุนประกันสังคม
ม.33 และ ม.39 มีแนวโน้มลดลงอย่างมาก

สัดส่วนรายจ่าย
ต่อรายได้ : $\frac{34.6\%}{2556} \rightarrow \frac{73.4\%}{2564}$

▶ ปี 2575 อาจมีผู้ขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ
ถึง 2.3 ล้านคน จากเดิมในปี 2565 มีเพียง 7.6 แสนคน

03 การพัฒนาทักษะแรงงานเพื่อให้ได้รับค่าจ้างที่สูงขึ้น

ช่องว่างระหว่างค่าจ้างแรงงานและ GDP มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

- ส่วนใหญ่มีทักษะที่ไม่สูงนัก
- กว่าครึ่งเป็นแรงงานนอกระบบ
- จำนวนมากทำงานในสาขาที่มีผลผลิตต่ำ

ดัชนีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และค่าจ้างเฉลี่ย

ที่มา : สศช.

SCB EIC

ผลิตภาพแรงงานไทย
ยังไม่ฟื้นตัว จาก COVID-19

- ยังไม่สามารถปรับทักษะใหม่ให้กลับไปทำงานเดิมได้
- ได้งานใหม่แต่ให้ทักษะที่ลดลง

ผลการศึกษาค่าจ้างของแรงงานไทยตามระดับทักษะ

คำจ้างแรงงานกลุ่มทักษะปานกลาง ปรับเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำ เนื่องจากส่วนใหญ่ทำงาน Routine จึงไม่ได้มีการพัฒนาทักษะมากนัก รวมถึงบางส่วนยังถูกทดแทนด้วยเครื่องจักร หุ่นยนต์ และเทคโนโลยี

ที่มา : Paweenawat, S. W., & Liap, L. (2022). สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ บัณฑิตวิทยาลัย

หนี้สินครัวเรือน

ไตรมาสที่ 3 ปี 2566 หนี้สินครัวเรือนขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 3.0 โดยมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 91.3 ต่อ GDP เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนหน้า ส่วนคุณภาพสินเชื่อปรับลดลงในทุกประเภทสินเชื่อ

หนี้สินครัวเรือนชะลอตัวต่อเนื่อง ขณะที่สัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อ GDP เพิ่มขึ้นเล็กน้อย

ครัวเรือนชะลอการก่อหนี้ในเกือบทุกประเภทสินเชื่อ ยกเว้นสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคล ขณะที่สินเชื่อยานยนต์หดตัว

อัตราการขยายตัวของหนี้ครัวเรือน จำแนกรายวัตถุประสงค์

ณ สิ้นสุดระยะเวลา (%YoY)	สัดส่วนหนี้ Q4/2566	2565			2566			
		Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
หนี้สินครัวเรือน (รวม)	100.0	3.4	4.1	3.8	3.7	3.8	3.4	3.0
เพื่อซื้อสิ่งหาบริโภค	33.9	4.8	5.1	5.2	5.0	4.8	4.6	4.3
เพื่อยานยนต์	11.0	0.3	1.2	-0.3	-0.3	1.0	0.2	-0.6
เพื่อการประกอบธุรกิจ	17.8	3.5	3.3	2.2	1.1	0.8	0.8	0.7
เพื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่น	27.5	3.9	5.2	4.8	5.5	5.6	5.5	5.5
- สินเชื่อส่วนบุคคล	19.3	1.0	1.7	1.8	2.6	3.3	3.7	3.8
- สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ	5.2	14.4	17.7	18.4	18.5	18.0	15.6	13.4
- สินเชื่อบัตรเครดิต	3.0	9.2	12.2	5.2	5.7	2.5	1.9	3.5
- สินเชื่ออื่น ๆ*	9.8	0.9	2.4	4.0	4.1	3.9	2.3	-0.04

* สินเชื่ออื่น ๆ คือ สินเชื่อเพื่อการศึกษา สินเชื่อเพื่อซื้อหลักทรัพย์ และสินเชื่อที่ไม่สามารถจำแนกวัตถุประสงค์ได้
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย และ สศช.

คุณภาพสินเชื่อด้อยลงทุกประเภทสินเชื่อ เนื่องจากการฟื้นตัวของรายได้ที่ยังไม่ทั่วถึง

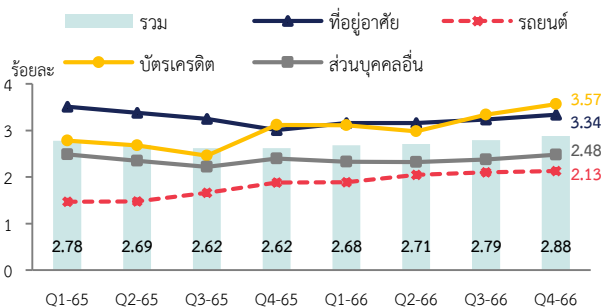
ขณะที่สินเชื่อ SMLs มีเพียงสินเชื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อส่วนบุคคลอื่นเท่านั้นที่มีสัดส่วน SMLs ต่อสินเชื่อรวมเพิ่มขึ้น

ธนาคารพาณิชย์

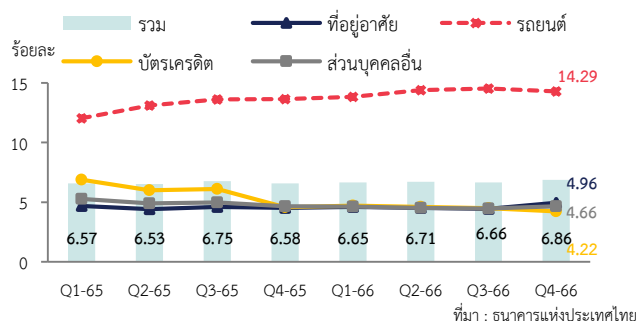
มูลค่าและอัตราการขยายตัวของหนี้ NPL รายวัตถุประสงค์

ณ สิ้นสุด ระยะเวลา (%YoY)	NPL Q4/2566 (แนบล้านบาท)	2565		2566			
		Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
NPL (รวม)	1.58	-6.0	-2.3	-1.7	2.7	7.9	12.4
ที่อยู่อาศัย	0.91	-8.1	-11.9	-7.5	-4.0	2.4	12.4
รถยนต์	0.25	-1.7	25.7	30.3	40.9	27.3	12.7
บัตรเครดิต	0.09	-9.0	19.2	-3.3	-7.2	13.6	17.5
ส่วนบุคคลอื่น	0.33	-1.6	6.9	-1.9	3.0	10.2	10.6

สัดส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ต่อสินเชื่อรวม

สัดส่วนสินเชื่อกล่าวถึงพิเศษ (SML) ต่อสินเชื่อรวมรายวัตถุประสงค์

ประเด็นหนี้สินครัวเรือนที่ควรให้ความสำคัญ

แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของหนี้เสียในสินเชื่อที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะสินเชื่อบ้านวงเงินน้อยกว่า 3 ล้านบาท

การเร่งรัดสถาบันการเงินประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มลูกหนี้เรื้อรังเข้าร่วมแก้ไขปัญหานี้สิน

ถือเป็นกลุ่มครัวเรือนรายได้ระดับปานกลางหรือล่าง

ยอดคงค้างหนี้เสียของสินเชื่อบ้าน (%YoY)

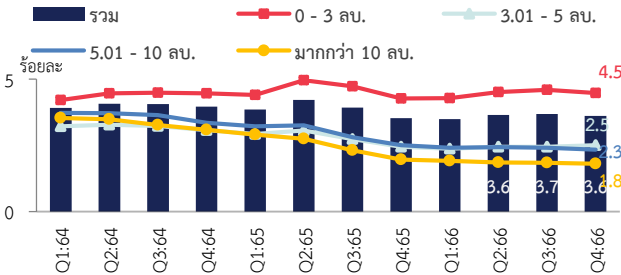
- 1.7% Q3/2566
7.0% Q4/2566
= สัดส่วน 3.6% ต่อสินเชื่อรวม

เกือบ 3 ใน 4 หรือ 73.4% เป็นหนี้เสียของสินเชื่อบ้าน วงเงินน้อยกว่า 3 ล้านบาท

- สัดส่วนหนี้เสียต่อสินเชื่อรวมอยู่ที่ 4.5% สูงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับวงเงินสินเชื่อบ้านในระดับอื่น
- สัดส่วนหนี้ค้างชำระ 1 - 3 เดือนต่อสินเชื่อรวม สูงขึ้นต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 2 ติดต่อกัน

สัดส่วนหนี้เสียของสินเชื่อบ้านต่อสินเชื่อรวม จำแนกตามวงเงินสินเชื่อ

จึงอาจต้องเฝ้าระวัง และเร่งปรับโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้กลุ่มนี้ เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดหนี้เสีย

เงื่อนไข

- ยังไม่พ้นหนี้เสีย
- จ่ายดอกเบี้ยรวมเกินเงินต้นเป็นระยะเวลานาน
- สำหรับลูกหนี้สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับประเภทรวเงินหมุนเวียน (ไม่รวมสินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน) อาทิ สินเชื่อส่วนบุคคลดิจิทัล สินเชื่อบัตรเครดิต

แนวทางในการแก้หนี้

- ✓ ปรับโครงสร้างหนี้ให้สามารถปิดจบหนี้ภายใน 5 ปี
- ✓ อัตราดอกเบี้ยไม่เกิน 15 % ต่อปี
- ✓ ผ่อนเหมาะสมกับรายได้

อย่างไรก็ตาม สมาคมผู้ประกอบการธุรกิจทางการเงินไทยยังกังวลว่าสถาบันการเงินที่เป็นเจ้าหนี้อาจประวิงเวลาแจ้งสิทธิให้กับลูกหนี้เรื้อรัง ซึ่งจะทำให้ลูกหนี้ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการน้อย อีกทั้ง สถาบันการเงินที่เป็นเจ้าหนี้จะได้รับประโยชน์มากกว่าจากการประมุลขายหนี้

สถาบันการเงินอาจต้องเร่งสื่อสาร พร้อมมีแนวทางการปิดจบหนี้ที่เหมาะสมกับลูกหนี้รายกรณี เพื่อให้การดำเนินการมาตรการประสบความสำเร็จ เพราะจะเกิดประโยชน์แก่ทุกภาคส่วน

ลูกหนี้เรื้อรัง

มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 เม.ย. 2567

1. เริ่มเรื้อรัง

- จ่ายดอกเบี้ย > เงินต้นรวมมาแล้ว 3 ปี แต่ไม่ถึง 5 ปี

2. เรื้อรัง :

- จ่ายดอกเบี้ย > เงินต้นรวมมาแล้ว 5 ปี
- มีรายได้ไม่ถึง 20,000 บาท/เดือน (ลูกหนี้กลุ่ม bank) หรือไม่เกิน 10,000 บาทต่อเดือน (ลูกหนี้กลุ่ม non-bank)

ลูกหนี้จะได้รับการแจ้งเตือนว่าเป็นลูกหนี้เรื้อรังจากเจ้าหนี้อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง*

*เฉพาะการเตือนครั้งแรกภายในเดือนเมษายน ปี 2567 กำหนดให้เตือนอย่างน้อย 1 ช่องทาง

สุขภาพและการเจ็บป่วย

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2567

การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวม เพิ่มขึ้นร้อยละ 80.1

จากการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่ และโรคไข้เลือดออก

สุขภาพจิตของคนไทยในไตรมาสหนึ่ง ปี 2567 พบส่วนใหญ่มีปัญหาเสี่ยงซึมเศร้าสูงสุด ร้อยละ 8.9 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนที่มีสัดส่วนร้อยละ 8.4

จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง (หน่วย : ราย)

โรค	2566				2567	%YOY
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q1/2567
ปอดอักเสบ	78,443	56,234	81,054	76,945	96,395	22.8
ไข้เลือดออก	11,667	15,973	79,067	49,390	24,131	106.8
มือ เท้า ปาก	11,483	8,928	29,974	13,636	15,957	38.6
ไข้หวัดใหญ่	41,016	66,790	213,589	138,930	121,074	195.2
บิด	461	370	396	314	485	5.2
หัด	88	70	136	120	543	517.1
ฉีหนู	722	774	1,591	1,473	767	6.2
ไข้สมองอักเสบ	303	209	194	187	316	4.2
อหิวาตกโรค	1	0	1	1	2	-
ไข้กาฬหลังแอ่น	2	2	4	3	2	-
พิษสุนัขบ้า	1	1	0	2	0	-
รวม	144,187	149,351	406,00	281,001	259,672	80.1
อัตราต่อประชากรแสนคน	218.1	223.9	604.3	425.2	393.1	

ที่มา: รายงานโรคในระบบเฝ้าระวัง 506 กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (ข้อมูล ณ วันที่ 25 เมษายน 2567)

ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ

1 โรคที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ซึ่งคาดการณ์ว่าจะเกิดการระบาดในปี 2567

3 โรค ได้แก่

- 1 โรค COVID-19
- 2 โรคไข้หวัดใหญ่
- 3 โรคไข้เลือดออก

กรมควบคุมโรค คาดการณ์ว่า ในปี 2567 จะพบผู้ป่วยประมาณ	จำนวนผู้ป่วย ในปี 2566
649,520 ราย	652,868 ราย
346,110 ราย	460,325 ราย
276,945 ราย	156,097 ราย

ที่มา: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

2 การเจ็บป่วยด้วยโรคไตเรื้อรังเพิ่มขึ้น

- ปี 2566 คนไทยป่วยโรคไตเรื้อรัง 1,062,756 ราย เป็นผู้ป่วยในระยะที่ 3 มากที่สุด และจำนวนผู้ป่วยระยะที่ 5 ที่ต้องล้างไตมีจำนวน 70,474 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ร้อยละ 12.9
- พื้นที่ที่พบผู้ป่วยมากที่สุด คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จำนวนผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง ปี 2566 (ราย)

จำนวนรวม ทุกระยะ	ระยะที่ 1	ระยะที่ 2	ระยะที่ 3	ระยะที่ 4	ระยะที่ 5
1,062,756	136,786	268,713	464,420	122,363	70,474

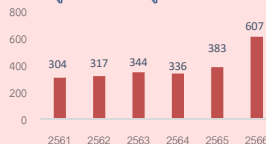
ที่มา : ระบบข้อมูล HDC ของกระทรวงสาธารณสุข

การป้องกัน ลดการบริโภคโซเดียม เพิ่มการรับประทานผักและผลไม้ ดื่มน้ำสะอาด การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสม เพื่อลดการเกิดผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังรายใหม่

3 การเฝ้าระวังพฤติกรรมทานอาหารที่ไม่ปรุงสุกเสี่ยงป่วยด้วยโรคหูดับ

จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคหูดับ ปี 2561-2566

ที่มา: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

- ในโลก Social พบพฤติกรรมทานอาหารไม่ผ่านการปรุงสุกเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะเนื้อหมูซึ่งเสี่ยงต่อการเป็นโรคหูดับ
- ปี 2566 พบผู้ป่วยโรคหูดับ 607 ราย เพิ่มขึ้นสูงสุดในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (2561 - 2565)
- ปี 2567 (ตั้งแต่ 1 ม.ค. - 4 พ.ค.) พบผู้ป่วย 248 ราย เสียชีวิตแล้ว 14 ราย
- ถ้าได้รับเชื้อภายใน 3 วัน ให้รีบพบแพทย์ทันที พร้อมแจ้งประวัติการรับประทานอาหารให้แพทย์ทราบ ซึ่งจะช่วยลดอัตราการดับและภาวะเสียชีวิตได้

4 ความครอบคลุมของวัคซีนหัดในประเทศไทย

ความครอบคลุมของวัคซีนหัดของไทย

อยู่ที่ร้อยละ 80

ต่ำกว่าที่องค์การอนามัยโลกกำหนดไว้ที่ร้อยละ 95

ปี 2567 : (ตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. - 4 พ.ค.) พบผู้ป่วยโรคหัดแล้ว 802 ราย พบมากในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นเด็กเล็กอายุ 1-4 ปี

ที่มา : กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ดังนั้น ต้องเร่งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองพาเด็กเล็กที่ยังไม่เคยรับวัคซีนเข้ารับวัคซีนตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยฉีดเข็มแรกเมื่อเด็กอายุ 9 เดือน และเข็มที่ 2 เมื่ออายุ 1 ปีครึ่ง

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2567 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.5

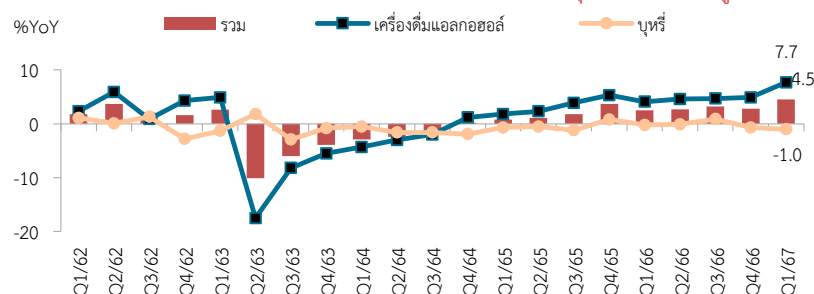
โดยเป็นการบริโภคแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.7 ขณะที่การบริโภคบุหรืลดลงร้อยละ 1.0 เนื่องจากประชาชนมีการทำกิจกรรมเฉลิมฉลองในช่วงเทศกาลปีใหม่ที่ผ่านมา

ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรืของครัวเรือน

	Q1/66	Q2/66	Q3/66	Q4/66	Q1/67
รวมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื (ล้านบาท)	78,376	70,873	61,603	85,912	82,197
%YoY	2.4	2.6	3.2	2.8	4.5
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	49,811	41,508	38,150	55,841	54,045
%YoY	4.1	4.6	4.7	4.9	7.7
บุหรื	28,565	29,365	23,453	30,071	28,152
%YoY	-0.2	-0.1	0.9	-0.7	-1.0

ที่มา : กองบัญชาการตำรวจนครบาล, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อัตราการขยายตัวของค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรืของครัวเรือน (มูลค่าที่แท้จริง)

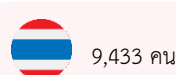
ที่มา : กองบัญชาการตำรวจนครบาล, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง

1 ผลกระทบของควันบุหรืมือสองในสาธารณะ

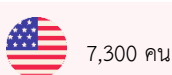
ควันบุหรืมือสอง หมายถึง ควันที่เกิดจากการเผาไหม้ของผลิตภัณฑ์ที่มีนํ้ายาสูบอยู่ อาทิ บุหรื, ซิการ์, บุหรืไฟฟ้า ซึ่งยังคงค้างในอากาศและส่งผลกระทบต่อผู้ที่ไม่ได้เป็นผู้สูบบุหรื

จำนวนผู้เสียชีวิตจากบุหรืมือสอง ปี 2565

ประเทศไทย

ประมาณผลโดย Institute for Health Metrics and Evaluation, 2022

สหรัฐอเมริกา

ผลการศึกษาความเข้มข้นของฝุ่นขนาดเล็กจากควันบุหรืมือสอง

ครัวเรือนที่สูบบุหรื ครัวเรือนที่สูบบุหรื

ความเข้มข้นของฝุ่นขนาดเล็กค่าเท่ากับ

15.9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

ครัวเรือนที่สูบบุหรื ครัวเรือนที่ไม่สูบบุหรื

ความเข้มข้นของฝุ่นขนาดเล็กค่าเท่ากับ

13.6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

แนวทางที่ควรดำเนินการ

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ไม่สูบบุหรืและบุหรืไฟฟ้าในพื้นที่สาธารณะ
- การกวดขันในการบังคับใช้กฎหมายการสูบบุหรืในที่สาธารณะ
- การสร้างพื้นที่สูบบุหรืที่เฉพาะเจาะจง

2 ภาวะโรคที่เกิดโรคมะเร็งที่สัมพันธ์กับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผลการศึกษาพบว่าผู้ป่วยมะเร็งรายใหม่ ประมาณ 741,000 คนทั่วโลก ในปี 2563 โดยสาเหตุหลักเกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์เกินค่า 2 หน่วยดื่มมาตรฐาน หรือมีสัดส่วนมากกว่า 86 %

ที่มา : International Agency for Research on Cancer, 2023

คนไทยป่วยเป็นมะเร็งรายใหม่ประมาณ

140,000 คน เสียชีวิตประมาณ 83,000 คน

โดยโรคมะเร็งตับเป็นอันดับหนึ่งของผู้ป่วยมะเร็งในประเทศ โดยปัจจัยส่วนหนึ่ง

เกิดจากการบริโภคแอลกอฮอล์สม่ำเสมอ

ที่มา : กรมการแพทย์, 2566

"1 ดื่มมาตรฐาน" (Standard Drink)

ไวน์ ที่มีแอลกอฮอล์ $\approx 8 - 12\% = 142$ ซีซี หรือประมาณ 1 แก้วไวน์

เบียร์ ที่มีแอลกอฮอล์ 5 % = 341 ซีซี หรือประมาณ 1 กระป๋องเล็ก

วิสกี้ หรือสุราที่มีแอลกอฮอล์ 40% = 43 ซีซี

ตัวอย่างแนวทางป้องกันจากต่างประเทศ

ไอร์แลนด์ : กำหนดให้มีการติดฉลากระบุเนื้อหาเกี่ยวกับความเสี่ยงต่อโรคมะเร็ง โรคตับ และอันตรายจากการดื่มขณะตั้งครรภ์ โดยเริ่มบังคับใช้ปี 2569

ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ : มีการเตือนผู้บริโภคเกี่ยวกับความเสี่ยง และอาจการเฝ้าติดตามการดื่มแอลกอฮอล์ของมารดาขณะตั้งครรภ์

PREGNANCY WARNING
Alcohol can cause lifelong harm to your baby

ที่มา : National University of Singapore, 2023

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2567

คดีอาญารวม **เพิ่มขึ้น** ร้อยละ 7.9

ผู้ประสบภัยรวมจากอุบัติเหตุทางถนน **เพิ่มขึ้น** ร้อยละ 6.8

▶ จำนวนคดีอาญาประเภทยาเสพติด ประทุษร้ายต่อทรัพย์ และชีวิต ร่างกาย และเพศ รายไตรมาส ปี 2565 - 2567

ประเภทคดี	2565	2566				2567
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
อาญารวม (คดี)	426,894	103,935	89,149	90,733	101,836	112,094
%YoY	-19.3	2.1	-17.4	-13.1	-9.7	7.9
ยาเสพติด (คดี)	361,290	84,543	70,154	69,391	79,905	89,811
%YoY	-21.8	-2.2	-23.9	-20.4	-16.2	6.2
ประทุษร้ายต่อทรัพย์ (คดี)	50,438	14,218	14,218	16,758	17,249	17,197
%YoY	1.45	27.8	18.3	25.0	28.0	16.5
ชีวิต ร่างกาย และเพศ (คดี)	15,166	4,630	4,777	4,584	4,682	5,086
%YoY	3.9	25.2	29.2	20.0	18.4	9.8

ที่มา : ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 22 เมษายน 2567)

▶ จำนวนอุบัติเหตุจราจรทางถนน จำนวนผู้ประสบภัย ผู้เสียชีวิต และผู้ทุพพลภาพ รายไตรมาสปี 2565 - 2567

ประเภท	2565	2566				2567
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
การรับแจ้งอุบัติเหตุ						
ผู้ประสบภัยสะสม (ราย)	942,158	209,271	199,783	196,805	216,023	223,444
%YoY	5.02	-7.4	-11.5	-20.1	-11.4	6.8
ผู้บาดเจ็บสะสม (ราย)	927,016	205,356	196,650	193,650	212,366	219,659
%YoY	4.95	-7.7	-11.7	-20.2	-11.4	7.0
ผู้เสียชีวิต (ราย)	14,965	3,860	3,550	3,107	3,609	3,781
%YoY	9.58	9.3	-0.9	-15.1	-13.9	-2.9
ผู้ทุพพลภาพ	177	55	45	48	48	37
%YoY	8.59	103.7	32.4	-9.4	-23.8	-32.7

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (THAI RSC) (ข้อมูล ณ วันที่ 29 เมษายน 2567)

ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ

1 การตกเป็นเหยื่อล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Harassment)

ในปี 2566 พบผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศจำนวน 574 ราย **เพิ่มขึ้น 41.4%** จากปี 2565
ที่มา : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2566.

เด็ก เป็นกลุ่มที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศมากที่สุดถึง **78.9%**
58.9% ของผู้กระทำความผิดเป็นคนภายในครอบครัว/คนใกล้ชิด

นอกจากนี้ ในปี 2567 (เดือน ม.ค - มี.ค) พบผู้ตกเป็นเหยื่อถูกข่มขืน/อนาจารทางเพศแล้ว 215 ราย
ก่อให้เกิดความเสียหายโดยเฉพาะสภาพด้านจิตใจของเหยื่อ และส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง

ที่มา : มูลนิธิวีณาหงสกุลเพื่อเด็กและสตรี, 2567.

2 การหลอกลวงทางโทรศัพท์ยังคงเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในปี 2566 คนไทยได้รับสายโทรเข้าและข้อความ (SMS) หลอกลวง
รวมกันจำนวน 78.8 ล้านครั้ง **เพิ่มขึ้น 18%** จาก 66.7 ล้านครั้ง
ในปี 2565

: 20.8 ล้านครั้ง เพิ่มขึ้น 22%

: 20.8 ล้านข้อความ เพิ่มขึ้น 17%

ส่วนใหญ่เกี่ยวกับการพนัน
ออนไลน์ การหลอกลวงให้กู้ยืม
การแอบอ้างบริษัทขนส่ง
และหน่วยงานรัฐ

มากที่สุด ในเอเชีย

ตัวอย่างข้อความ (SMS) หลอกลวง

เนื่องจากผู้ใช้ไฟฟ้าค้างชำระค่าไฟ
2 เดือน เจ้าหน้าที่ต้องเข้าปลดมิเตอร์
หากชำระแล้วแจ้งหลักฐานที่
www.srzgo.com

ที่มา : Whocalls, 2566.

3 ความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุของผู้ใช้บริการรถโดยสารสาธารณะ

ในปี 2566 ผู้เสียชีวิตและผู้ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุรถโดยสารสาธารณะรวมกันจำนวน 392 คน
เพิ่มขึ้น 105.2% จากปี 2565 ขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาจะพบ ข้อหาร้องเรียนที่เกี่ยวกับความปลอดภัย
มากที่สุด ได้แก่

1. การขับรถประมาทนำหวิดเสีย
2. การไม่หยุดรับ - ส่งผู้โดยสารที่ป้ายหยุดรถ
3. การบรรทุกผู้โดยสารเกินจำนวนที่นั่ง

ตระหนักถึงความปลอดภัยจาก
พฤติกรรมขับขี และรณรงค์ให้
คำแนะนำการเดินทางโดย
รถโดยสารสาธารณะ

ที่มา : กรมการขนส่งทางบก, 2566.

การคุ้มครองผู้บริโภค

ไตรมาสหนึ่ง ปี 2567 การรับเรื่องเรียนผ่าน สคบ. และสำนักงาน กสทช. ลดลงร้อยละ 54.2 และ 12.7 โดยลดลงในเกือบทุกประเภทสินค้าและบริการ

ประเด็นเรื่องร้องเรียนรายไตรมาส

สคบ.

ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีการร้องเรียนเกี่ยวกับการโฆษณา โดยสินค้า/บริการที่มีการร้องเรียนสูงสุด คือ สินค้าออนไลน์ รถยนต์ และอาคารชุด/คอนโดมิเนียม

กสทช.

บริการโทรคมนาคมที่ได้รับการร้องเรียนสูงสุดยังคงเป็นด้านโทรศัพท์เคลื่อนที่ จากปัญหาคุณภาพสัญญาณและมาตรฐานการให้บริการ

เรื่องร้องเรียน	2566				2567	%YoY
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q1/67
สคบ.	12,631	7,504	6,305	5,724	5,786	-54.2
ด้านโฆษณา	2,474	330	360	470	807	-67.4
ด้านสัญญา	477	561	455	431	467	-2.1
ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง	741	513	588	536	609	-17.8
ด้านฉลาก	793	508	474	646	584	-26.4
เรื่องอื่น ๆ *	8,146	5,592	4,428	3,641	3,319	-59.3
สำนักงาน กสทช.	474	371	297	451	414	-12.7
โทรศัพท์เคลื่อนที่	318	236	161	298	335	5.3
อินเทอร์เน็ต	149	132	131	144	74	-50.3
สถานีวิทยุคมนาคม	3	2	2	7	5	66.7
โทรศัพท์ประจำที่	4	1	2	2	-	-100.0
รวม	13,105	7,875	6,602	6,175	6,200	-52.7

* หมายเหตุ : เรื่องอื่น ๆ ที่จำแนกตามแหล่งที่มา ประกอบด้วยข้อมูลร้องเรียนจากศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ผู้บริโภค สคบ. ส่วนภูมิภาค กองกฎหมายและคดี และศูนย์ปฏิบัติการพิเศษ สคบ.

ที่มา : สคบ. และสำนักงาน กสทช.

27 พฤษภาคม 2567

ประเด็นที่ต้องติดตามและให้ความสำคัญ

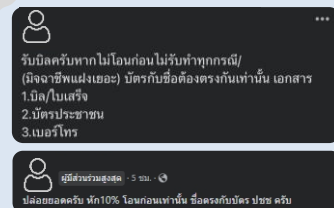
1

ความเสี่ยงจากการถูกหลอกลวงให้รับ/จ่ายบิลออนไลน์ โดยบริการรับจ่ายบิลออนไลน์ อาทิ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ค่าบัตรเครดิต ผ่านแอปพลิเคชันขายสินค้าออนไลน์กำลังได้รับความนิยม

- โฆษณาให้ส่วนลด 10 – 20% จากยอดชำระ
- แม้ไม่ผิดกฎหมาย แต่มีความเสี่ยงต่อการถูกหลอกลวงให้โอนเงิน หรือถูกนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ อื่นได้

ดังนั้น ผู้บริโภคต้องระมัดระวังในการใช้บริการดังกล่าว ทั้งนี้ ควรชำระโดยตรงผ่านผู้ให้บริการ ซึ่งมีความสะดวก ปลอดภัย และน่าเชื่อถือมากกว่า

2

ปัญหาบริการทัวร์ท่องเที่ยวไม่ตรงปกหรือผิดกฎหมาย

ต.ค. 65 - ม.ค. 67

85.9% ของเรื่องร้องเรียนเป็นปัญหาเกี่ยวกับบริการนำเที่ยว อาทิ

- การยกเลิกการเดินทาง/บริการในโปรแกรมท่องเที่ยวโดยไม่แจ้งล่วงหน้า
- การโฆษณาเสนอขายโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด/ไม่เป็นไปตามโฆษณา

มูลค่าความเสียหาย
≈ 67 ล้านบาท

ทั้งนี้ หากประชาชนได้รับความเสียหายสามารถร้องเรียนได้ที่สายด่วน สคบ. 1166 หรือสภาก่อการของผู้บริโภคผ่าน www.tcc.or.th

2.

สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ ไตรมาสหนึ่ง ปี 2567

Mental health ปัญหาสำคัญที่ต้องเฝ้าระวัง

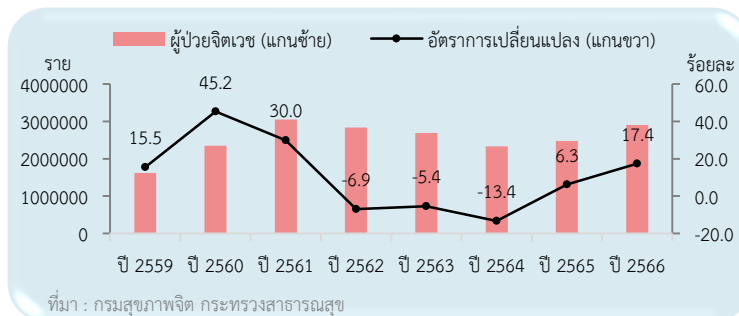
ในปี 2562 องค์การอนามัยโลกระบุว่า **1 ใน 8** ของคนทั่วโลก มีปัญหา
ด้านสุขภาพจิต หรือคิดเป็นจำนวนกว่า 970 ล้านคนทั่วโลก

ไทยพบผู้ป่วยเข้ารับบริการด้านจิตเวชมากขึ้นจากจำนวน 1.3 ล้านคน
ในปี พ.ศ. 2558 เป็น 2.8 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2562 และ **2.9 ล้านคน**
ในปี พ.ศ. 2566

สถานการณ์ด้านสุขภาพจิตของประเทศไทยมีความรุนแรงขึ้น แต่อาจไม่ได้เป็นปัญหามากนัก เนื่องจากยังแตกต่าง
จากสัดส่วนระดับโลกค่อนข้างมาก อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาสถานการณ์ในรายละเอียด กลับพบประเด็น ดังนี้

จำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับบริการด้านจิตเวชของไทย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2566

ประเด็นที่มีความน่ากังวล

- 1** แม้ว่าประเทศไทยจะมีผู้ป่วยเข้ารับการรักษา 2.9 ล้านคน แต่ผู้มีปัญหา
อาจมากถึง 10 ล้านคน ทำให้สัดส่วนผู้มีปัญหาสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับโลก

ปี 2556
7 ล้านคน

ปี 2566
10 ล้านคน

: สะท้อนให้เห็นว่ามีผู้ที่ไม่ได้เข้ารับ
การรักษาจำนวนมาก

ที่มา : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2566.

- 2** นอกจากผู้ป่วยจำนวนมากแล้ว ผู้มีความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพจิตยังมี
สัดส่วนสูงเช่นกัน

ปีงบประมาณ 2567
ผู้รับการประเมิน 8.5 แสนคน

เพิ่มขึ้น

ปีงบประมาณ 2566

เครียดสูง
15.4%

เสี่ยงซึมเศร้า
17.2%

เสี่ยงฆ่าตัวตาย
10.6%

ที่มา : การประเมินสุขภาพจิตตนเอง (Mental Health Check In) กรมสุขภาพจิต.
(ข้อมูล ณ วันที่ 1 ต.ค. 2566 - 22 เม.ย 2567)

- 3** ปัญหาสุขภาพจิตไม่เพียงกระทบต่อตนเอง แต่ยังส่งผล
ต่อเศรษฐกิจมากกว่าที่คาดคิด

: ภาวะซึมเศร้า + ความวิตกกังวล ของประชากรทั่วโลก
ทำให้วันทำงานหายไป ~ 12 พันล้านวัน

: สูญเสียมูลค่าทางเศรษฐกิจ > 1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา : WHO, 2022.

- 4** เกือบ 1 ใน 5 ของผู้มีปัญหาสุขภาพจิตไม่สามารถดูแล
ตนเองได้ ทำให้ครัวเรือนต้องจัดหาผู้ดูแล และเป็น
การสูญเสียทรัพยากรบุคคลเป็นจำนวนมาก

ที่มา : SES ประมวลผลโดย ศสช.

- ผู้ป่วยจิตเวชที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรง (SMI-V)
ไม่ถึง 1 ใน 4 ได้รับการติดตามดูแล และเฝ้าระวังตามแนวทาง
ที่กำหนด โดยในปี พ.ศ. 2566 มีเพียง 23.34% จากทั้งหมด
27,737 คน

ที่มา : HDC.

- 5** สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความกดดันส่งผลให้คนไทย
เป็นโรคซึมเศร้าและโรควิตกกังวลมากขึ้น

ผู้ป่วยกลุ่มโรควิตกกังวลและโรคซึมเศร้ามีสัดส่วน **สูงสุด**
2 อันดับแรก สูงกว่าผู้ป่วยดื้อยาบ้าและยาเสพติดอื่น ๆ รวมกัน

ที่มา : กรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566.

- 6** การฆ่าตัวตายสูงใกล้เคียงกับช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง

ผู้ฆ่าตัวตายจำนวน 5,172 คน
= 7.94 / ประชากรแสนคน

ใกล้เคียงกับสถิติช่วงวิกฤต
ต้มยำกุ้ง (8.59)

ที่มา : ศูนย์เฝ้าระวังป้องกันและการฆ่าตัวตาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

- 7** ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตภายใน
การศึกษาในหลายประเทศ พบว่า ภาวะโลกร้อนและฝุ่น PM 2.5 มีผลกระทบต่อ
ต่อสภาพจิตใจ ซึ่งไทยกำลังประสบปัญหา PM 2.5 อันดับต้นของโลก

หากพิจารณาตามช่วงวัย จะพบสาเหตุของปัญหาที่น่าสนใจแตกต่างกัน ดังนี้

วัยเด็กและเยาวชน

มีปัญหาสุขภาพจิตที่น่ากังวลหลายเรื่อง โดยเฉพาะความเครียด

ปี 2567

(ม.ค. - มี.ค. ปี 2567)

เพิ่มขึ้น

ภาวะหมดไฟ 26.7%

ภาวะเครียดสูง 18.3%

ปี 2566

▲ 26.0%

▲ 18.0%

ที่มา : การประเมินสุขภาพจิตตนเอง (Mental Health Check In) กรมสุขภาพจิต.

- การเรียนและความคาดหวังด้านการทำงานในอนาคต และสถานะทางการเงินของครอบครัว เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดความเครียดสูง

- กลุ่มอายุ 15 - 18 ปี (38.4%) และ 19 - 22 ปี (60.9%) เครียดด้านการเรียนและความคาดหวังถึงงานในอนาคตมากที่สุด

- กลุ่มอายุ 23 - 25 ปี เครียดด้านการเงินของครอบครัวมากที่สุด (67.1%) รองลงมาคือ การเรียนและการทำงาน (66.1%) ซึ่งแตกต่างกันไม่มากนัก

ที่มา : คิด for คิดส์, 2565.

- การกลั่นแกล้ง (Bully) ยังเป็นอีกหนึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะซึมเศร้า

เด็กและเยาวชนไทยเคยถูกกลั่นแกล้ง 44.3% ซึ่งเกิดขึ้นภายในโรงเรียนมากถึง 86.9% ส่งผลกระทบให้เกิดความเครียด ความรู้สึกอับอาย มีความมั่นใจในตนเองต่ำลง จนกระทั่งซึมเศร้า

ที่มา : กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2566.

วัยทำงาน

ความรับผิดชอบสูง และหลายปัญหารุมเร้า

วัยทำงานมีสาเหตุของปัญหาสุขภาพจิตหลายปัจจัย ทั้งความเครียดจากการทำงาน การติดสุรา การใช้สารเสพติด และปัญหาจากการดำรงชีพ โดยปัจจัยสำคัญอาจทำให้ต้องเผชิญปัญหาสุขภาพจิต คือ

- การทุ่มเทเวลาส่วนใหญ่ในชีวิตไปกับการทำงาน

- การใช้เวลาถึง 1 ใน 3 ของแต่ละวันไปกับการทำงาน

ที่มา : กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2566)

- กรุงเทพฯ จัดอยู่ในอันดับที่ 5 จาก 100 เมืองของประเทศทั่วโลก ที่มีผู้คนทำงานหนักเกินไป และมีพนักงานประจำกว่า 15.10% ทำงานล่วงเวลา > 48 ชั่วโมง/สัปดาห์

ที่มา : บริษัท Kisi, 2565.

- คนกรุงเทพฯ 7 ใน 10 มีอาการหมดไฟในการทำงาน

ที่มา : วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2562.

การทำงานหนัก ส่งผลให้เกิดปัญหาความเครียด ซึมเศร้า และหมดไฟในการทำงานได้ง่าย

ในปี 2566 วัยแรงงานขอรับบริการเรื่องความเครียด วิตกกังวล ไม่มีความสุขในการทำงานจำนวนมากถึง 5,989 สาย จาก 8,009 สาย ซึ่งหากภาวะเหล่านี้ไม่ได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ปัญหาสุขภาพร่างกายรุนแรงมากขึ้นตาม

ที่มา : สายด่วน 1323 กรมสุขภาพจิต

ผู้สูงอายุ

ต้องอยู่กับความเหงาและโดดเดี่ยว สูญเสียคุณค่าในตนเอง

- การขาดกิจกรรมและการอยู่คนเดียว

ผู้สูงอายุ 84.93% มีความสุขในระดับที่ดี แต่ความสุขจะลดน้อยลงตามวัย

ผู้สูงอายุที่ต้องอยู่คนเดียว 28.1% ของผู้สูงอายุทั้งหมด

ส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดกิจกรรมและบทบาททางสังคม โดยมีสัดส่วนผู้สูงอายุที่ไม่ได้ทำกิจกรรมใด ๆ เลย ถึง 49.0% ของผู้สูงอายุทั้งหมด

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565.

- การมีภาวะความจำเสื่อม และมีปัญหาสุขภาพจิตด้านอื่นร่วมด้วย

ผู้สูงอายุ 8 แสนคน คิดเป็นสัดส่วน 10.2 ต่อประชากรแสนคน ต้องใช้ชีวิตอยู่กับภาวะความจำเสื่อม

ซึ่งในจำนวนนี้กว่า 90.0% มีปัญหาสุขภาพจิตด้านอื่นร่วมด้วย

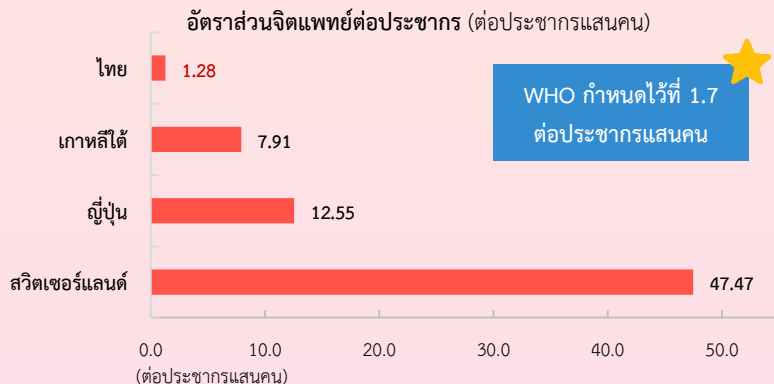
ที่มา : กรมสุขภาพจิต, 2566.

ทั้งนี้ แม้ผู้สูงอายุจะมีอัตราการพยายามฆ่าตัวตายเพียง 14.42 ต่อประชากรแสนคน แต่กลับพบอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จสูงกว่าช่วงวัยอื่นอยู่ที่ 9.47 ต่อประชากรแสนคน

ที่มา : กระทรวงสาธารณสุข, 2565.

ปัญหาสุขภาพจิตเป็นยังคงประเด็นท้าทายสำคัญ ที่ต้องได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง

- โดยเฉพาะการขาดแคลนบุคลากรด้านสุขภาพจิตและจิตเวชของไทย

ในปี 2565 ไทยมีจำนวนจิตแพทย์รวมทั้งหมดจำนวน 845 คน คิดเป็นอัตราส่วนจิตแพทย์ 1.28 ต่อประชากรแสนคน และมีนักจิตวิทยา (คลินิก) จำนวน 1,037 คน คิดเป็น 1.57 ต่อประชากรแสนคน และพยาบาลจิตเวชจำนวน 4,064 คน คิดเป็น 6.14 ต่อประชากรแสนคน เท่านั้น โดยจังหวัดที่มีจิตแพทย์สูงสุด คือ กรุงเทพมหานคร (5.0 ต่อประชากรแสนคน) ขณะที่บางจังหวัดไม่มีจิตแพทย์เลย โดยภาพรวมอัตราส่วนจิตแพทย์ของไทยต่ำกว่าค่ามาตรฐานขององค์การอนามัยโลก (WHO) ที่กำหนด และต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่น อาทิ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และสวิตเซอร์แลนด์

ที่มา : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส), รายงานสุขภาพคนไทย, 2566. และกรมสุขภาพจิต, 2567, รายงานอนาคตสุขภาพจิตไทย พ.ศ. 2576.

ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ

1

การป้องกัน : สร้างความเข้มแข็งให้สถาบันทางสังคม โดยเฉพาะ

สถาบันครอบครัว : เร่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี อาทิ การพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้สึกร่วมกัน การแสดงอารมณ์อย่างเหมาะสม การเลี้ยงดูเชิงสร้างสรรค์

สถาบันการศึกษา : เสริมสร้างความรู้ด้านสุขภาพจิตผ่านการเรียนการสอน รวมถึงการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยง และให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่นักเรียน

สถานที่ทำงาน : สร้างสภาพแวดล้อมและระบบการทำงานที่เอื้อต่อการมีสุขภาพจิตที่ดีและลดความเสี่ยงด้านสุขภาพจิต อาทิ การให้สถานประกอบการจัดการบริการสุขภาพจิตประจำปีแก่พนักงาน การยืดหยุ่นตารางเวลาการทำงาน

สถาบันชุมชน : ส่งเสริมการพัฒนาและจัดบริการสุขภาพจิตในชุมชน อาทิ การจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ การเฝ้าระวังป้องกันการฆ่าตัวตาย การบูรณาการเครือข่ายในระดับชุมชน

2

การรักษา

เร่งเพิ่มและพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพจิตให้เพียงพอต่อจำนวนผู้ป่วย รวมทั้งขยายบริการการรักษาผู้ป่วยจิตเวชในสถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด อีกทั้งต้องนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้มากขึ้นกว่าเดิม อาทิ การพัฒนาแพลตฟอร์มตรวจจับปัญหาสุขภาพจิตแต่แรกเริ่ม การจัดการบริการสุขภาพจิตทางไกล เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

3

การติดตามและฟื้นฟูเยียวยา

ต้องมีการจัดทำฐานข้อมูลกลางด้านสุขภาพจิตที่ครอบคลุม เร่งติดตามผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงก่อความรุนแรง ให้ได้รับการรักษาฟื้นฟูต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนและสังคม อาทิ วัด หรือองค์กรศาสนาต่าง ๆ ในการส่งเสริมการฟื้นฟูสภาพทางจิตใจและความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนงานด้านสุขภาพจิต เป็นการส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้มีโอกาสเข้าถึงสังคม สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้

ประเทศไทยอยู่ระหว่างการเร่งผลักดันนโยบายส่งเสริมการมีลูกโดยมีเป้าหมายไปที่คนมีคู่เพื่อแก้ปัญหาเด็กเกิดน้อย อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณา สถานภาพของคนในสังคมกลับพบว่า คนเป็นโสดมีมากขึ้น ขณะที่คนมีคู่มีความกังวลเกี่ยวกับการใช้ชีวิตร่วมกันมากขึ้น

I'm single !

สถานการณ์คนโสด ปี 66

>> 1 ใน 5 (23.9%) ของคนไทยเป็นคนโสด <<

คนโสดช่วงวัยเจริญพันธุ์

(อายุ 15 – 49 ปี)

มีสัดส่วนอยู่ที่ 40.5%

สูงกว่าภาพรวมประเทศเกือบเท่าตัว

ร้อยละ

สัดส่วนคนโสดวัยเจริญพันธุ์

45.0

2560

2566

ที่มา : SES สำนักงานสถิติแห่งชาติ

- คนโสดส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเมือง โดยกรุงเทพฯ มีสัดส่วนคนโสดต่อประชากรเชิงพื้นที่สูงที่สุดเมื่อเทียบกับภาคอื่นที่ 50.4%
- ร้อยละ 50.9 เป็นคนโสดในช่วงอายุ 15 – 25 ปี

สัดส่วนคนโสดวัยเจริญพันธุ์ จำแนกตามช่วงอายุ ปี 66

ร้อยละ

60

40

20

0

50.9

29.7

19.4

15 - 25 ปี

26 - 36 ปี

37 - 49 ปี

ที่มา : SES สำนักงานสถิติแห่งชาติ

- 1 ใน 3 ของคนโสด (32.7%) จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ชาย, 25.7

หญิง, 42.0

ที่มา : SES สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สถานการณ์คนมีคู่ ปี 66

สัดส่วนคนแต่งงานในช่วงวัยเจริญพันธุ์ ปี 60 - 66

ร้อยละ

60.0

50.0

57.9

57.5

55.9

56.2

53.9

53.2

52.6

สัดส่วนการแต่งงาน
ที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง

คู่รักมีการหย่าร้าง
ในอัตราที่สูงขึ้น

จำนวนการหย่าร้างในวัยเจริญพันธุ์

(ล้านคู่)

0.4

+ 22.0%

0.3

0.4

2560

2566

ที่มา : SES สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นคนโสด

1 ค่านิยมทางสังคม : ค่านิยมสมัยใหม่ที่ตอบสนองต่อความต้องการ/พฤติกรรมของบุคคลที่หลากหลาย และส่งผลให้มีแนวโน้มการใช้ชีวิตเป็นโสดเพิ่มขึ้น อาทิ

“SINK (Single Income, No Kids)” “PANK (Professional Aunt, No Kids)”

“Waithood”

: คนโสดที่มีรายได้และไม่มีลูก เน้นใช้จ่ายเพื่อเติมเต็มความสุขให้ตนเอง โดยประเภทค่าใช้จ่ายด้านตัวเงินที่สำคัญ คือ อาหาร การเดินทาง/ ติดต่อสื่อสาร และอื่น ๆ อาทิ เบี้ยประกันภัย/ทำบุญ

: กลุ่มผู้หญิงโสดที่อายุ 30 ปีขึ้นไป มีรายได้/อาชีพการงานดี ไม่มีลูก ให้ความสำคัญกับการดูแลหลาน/เด็กในครอบครัวรอบตัว

: คนโสดที่เลือกจะรอคอยการมีความรักต่อไป เนื่องจากความไม่พร้อม/ไม่มั่นคงในสถานะทางเศรษฐกิจ

PANK ≈ 2.8 ล้านคน ส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้ และมีการศึกษาสูง

ส่วนหนึ่งสะท้อนได้จากคนโสด 40% ที่มีรายได้ต่ำสุด (Bottom 40)

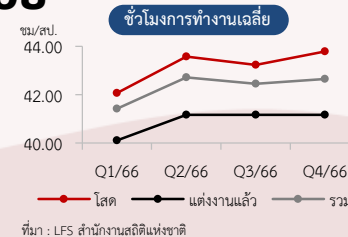
- มีสัดส่วนอยู่ที่ 37.7% ของประชากรวัยเจริญพันธุ์ทั้งหมดที่มีรายได้ต่ำกว่า 40%
- ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากถึง 62.6%
- ระดับการศึกษาไม่สูง → ทหารายได้ได้จำกัด
- อาชีพส่วนใหญ่ คือ ผู้ปฏิบัติงานด้านเกษตร/ประมง และงานพื้นฐาน นอกจากนี้ 52.9% เป็นผู้ไม่ได้ทำงาน

2 ความต้องการ/ความคาดหวังที่ไม่สอดคล้อง

- Hwang (2016) ระบุว่า วัฒนธรรมทางสังคมของประเทศไทยในทวีปเอเชียส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อบทบาทผู้หญิงแต่งงานสูง โดยเฉพาะการเป็นแม่บ้านควบคู่กับการหาเลี้ยงครอบครัวไปด้วย

3 โอกาสในการพบปะผู้คนน้อย

- กรุงเทพฯ อยู่ในอันดับที่ 5 ของเมืองที่แรงงานทำงานหนักที่สุดในโลก ที่มา : Kisi (2022)
- ชั่วโมงการทำงานของคนโสด เฉลี่ยอยู่ที่ 43.2 ชม./สพ. สูงกว่าภาพรวมประเทศ ที่อยู่ที่ 42.3 ชม./สพ.

ผู้หญิง 83.0% จะไม่คบผู้ชายที่มีส่วนสูงน้อยกว่า 76.0% จะไม่คบกับผู้ชายที่มีรายได้น้อยกว่า

ความต้องการของแต่ละเพศ

ผู้ชาย 60.0% ไม่คบกับผู้หญิงที่เคยหย่าร้าง 59.0% ไม่คบกับผู้หญิงตัวสูงกว่า

ที่มา : บริษัทมีทแอนด์สันส์ สาขประเทศไทย (2021)

2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นคนโสด

4 นโยบายส่งเสริมการมีคู่ของภาครัฐยังไม่ต่อเนื่องและครอบคลุมความต้องการของคนโสด

การดำเนินกิจกรรมในช่วงที่ผ่านมา เน้นไปที่คนโสดที่มีความพร้อม อาทิ

กระทรวงสาธารณสุข

- ปี 2564 จัดกิจกรรม “โสดมีดีตั้ง” เพื่อเปิดโอกาสให้คนโสดมีโอกาสได้เรียนรู้/พัฒนาความสัมพันธ์
- ปี 2566 จัดกิจกรรม “Sod Smart” เพื่อพัฒนาศักยภาพคนโสดรุ่นใหม่ สร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้ชีวิตคู่และการมีลูก

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

- ในปี 2563 และปี 2566 ททท. ร่วมกับ Tinder และบริษัท ไดรฟ์ ดิจิทัล จำกัด ได้จัดทำโครงการ “เส้นทางคนโสด Single Journey” เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในประเทศและเปิดโอกาสให้คนโสดได้มีโอกาสพบกัน

ขณะที่ ในต่างประเทศมีแนวทางการส่งเสริมการมีคู่ที่ครอบคลุมไปถึง การบรรเทาภาระค่าใช้จ่าย และสร้างโอกาสในการมีคู่ อาทิ

สิงคโปร์ : ในปี 2561 มีการจัดทำโครงการลดคนโสด โดยจ่ายเงินให้คู่รักออกเดท อย่างน้อย 2,500 บาท เพื่อให้ประชาชนนำไปใช้ในกิจกรรมออกเดท/บริการหาคู่

จีน : ในปี 2566 รัฐบาลท้องถิ่นของมณฑลเจียงซีให้การสนับสนุนแอปพลิเคชันหาคู่ โดยใช้ฐานข้อมูลของคนโสดที่อาศัยอยู่ในเมือง มาพัฒนาจัดทำแพลตฟอร์มบริการหาคู่ ที่เรียกว่า Palm Guixi

ญี่ปุ่น : ในปี 2567 จัดทำแอปพลิเคชันหาคู่ สำหรับคนโสดที่อายุมากกว่า 18 ปี และอยู่ในโตเกียว โดยใช้ระบบ AI เพื่อช่วยวิเคราะห์หาคนที่มีความชอบใกล้เคียงกัน รวมทั้ง ยังมีระบบการยืนยันตัวตน เพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้แก่ผู้ใช้งาน

อย่างไรก็ตาม จากจำนวนคนโสดในไทยที่เพิ่มขึ้นสูง อีกทั้งปัจจัยต่อการเป็นคนโสดข้างต้น ชี้ให้เห็นว่า ยังมีคนโสดอีกมากที่อาจจะอยากมีคู่ แต่มีอุปสรรคและข้อจำกัดที่ทำให้ต้องเป็นคนโสด ซึ่งไทยยังมีโอกาสในการดำเนินการสนับสนุนให้คนได้มีคู่ อาทิ

1 การสนับสนุนเครื่องมือการ Matching คนโสด โดยภาครัฐอาจร่วมมือกับ ผู้ให้บริการ/พัฒนาแพลตฟอร์ม เพื่อให้คนโสดสามารถเข้าถึงได้มากขึ้น

2 การยกระดับทักษะที่จำเป็นในการทำงาน อาทิ คอร์สเรียนเพิ่มทักษะ Soft & Hard Skills นอกจากนี้ ยังมีโอกาสพบรักในสถานศึกษาได้อีกด้วย

3 การส่งเสริมการมี Work-Life balance ทั้งในภาครัฐและเอกชน ซึ่งจะช่วยให้คนโสด มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น อีกทั้งยังเพิ่มโอกาสให้คนโสดได้มีเวลาทำกิจกรรมอื่นและพบเจอคนที่มีความชอบลักษณะเดียวกัน

4 การส่งเสริมกิจกรรมและการมีส่วนร่วมทางสังคมอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้คนโสด ได้มีโอกาสพบปะ พูดคุย และสร้างความสัมพันธ์ใหม่ ๆ ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย

แซนด์วิช เจเนอเรชัน (Sandwich Generation) ใช้เรียก คนที่อยู่ตรงกลางที่ต้องรับผิดชอบดูแลทั้งพ่อแม่สูงอายุและลูกของตนเอง ทั้งทางการเงิน ร่างกาย และทรัพยากรด้านอื่น ๆ

สถานการณ์ต่างประเทศ

ประชากรเกือบ 1 ใน 4 ของประเทศสหรัฐอเมริกาต้องดูแลผู้สูงอายุที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป และเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีในเวลาเดียวกัน

ที่มา : University of Michigan

ส่งผลให้ประชากรกลุ่มนี้มีแนวโน้มมีปัญหาการเงินเพิ่มขึ้น 2 เท่าของประชากรทั่วไปและมีปัญหาสุขภาพจิตมากกว่าคนที่ดูแลแค่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป

สถานการณ์ไทย

ปัจจุบันที่ไทยยังไม่มีข้อมูลเฉพาะเจาะจง และไม่มีงานศึกษาเกี่ยวกับครัวเรือน Sandwich Generation มากนัก จึงนำไปสู่การศึกษาปัญหา โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (SES) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

นิยามของครัวเรือนไทย มี 3 ลักษณะใหญ่ คือ

- 1) ครัวเรือนอยู่คนเดียว
- 2) ครัวเรือนเดียว หรือมีสมาชิกไม่เกิน 2 รุ่น
- 3) ครัวเรือนขยาย หรือที่มีสมาชิก 3 รุ่นขึ้นไป

จำนวนรุ่นในครัวเรือน	จำนวนครัวเรือน	%
1	11,759,268	49.1
2	8,850,158	36.9
3	3,267,750	13.6
4	97,977	0.4
5	233	0.0
รวม	23,975,386	100.0

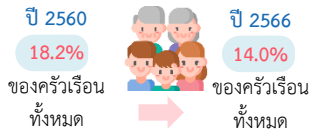
ครัวเรือนเดี่ยว
และครัวเรือนอยู่คนเดียว

ครัวเรือนขยาย
ซึ่งใกล้เคียงกับนิยาม
Sandwich Generation

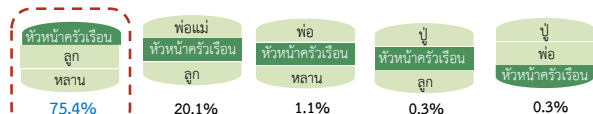
ลักษณะ Sandwich Generation

1 ครัวเรือนไทยที่มีลักษณะเป็น Sandwich มีจำนวนทั้งสิ้น 3.4 ล้านครัวเรือน

สัดส่วนครัวเรือน Sandwich

“แนวโน้มครัวเรือน Sandwich จะลดลง”

ส่วนใหญ่เป็นความสัมพันธ์ที่หัวหน้าครัวเรือนอาศัยอยู่กับลูกและหลาน มีสัดส่วนมากถึง 75.4% ของครัวเรือน Sandwich และโดยมีหัวหน้าครัวเรือนเป็นผู้สูงอายุ 63.3%

2 สมาชิกในครัวเรือน Sandwich ส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกระบบ

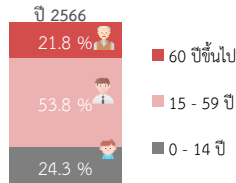
ขาดหลักประกันรายได้

ของครัวเรือน Sandwich มีเงินออมมูลค่าน้อยกว่า 20,000 บาทต่อครัวเรือน

ผู้สูงอายุครัวเรือน Sandwich จะต้องพึ่งพาเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพอย่างมีคุณภาพ

3 ครัวเรือน Sandwich แม้สมาชิกส่วนใหญ่เป็นวัยแรงงาน แต่มีอัตราการพึ่งพิงสูง

สัดส่วนกลุ่มอายุของสมาชิกในครัวเรือน Sandwich Generation

อัตราการพึ่งพิง

วัยแรงงาน 100 คนต้องดูแลเด็กและผู้สูงอายุรวม

ประเภท	จำนวน
ครัวเรือน Sandwich	86 คน
ครัวเรือนประเภทอื่น	59 คน

4 ครัวเรือน Sandwich มีสัดส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้สูงกว่าคนกลุ่มอื่น

รายได้เฉลี่ย : 39,414 บาท
ส่วนหนึ่งเกิดจากระดับการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือน Sandwich ที่ 57.7% จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย : 31,452 บาท
= 90.1% เป็นค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภค ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยครัวเรือนอื่น ๆ

ภาระคนที่เป็น Sandwich Generation ต้องแบกรับ

1

ความเปราะบางทางการเงิน

49.1% ของครัวเรือน Sandwich มีรายได้สุทธิคงเหลือน้อยกว่า 10%

69.8% ของครัวเรือน Sandwich ยังมีภาระหนี้สิน

ภาระหนี้สินต่อรายได้ต่อเดือน :

16.6%	>	13.8%
ครัวเรือน Sandwich		ครัวเรือนทั่วประเทศ

ที่มา : ข้อมูล SES สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2566 ประมวลผลโดย สศช.

จะส่งผลกระทบต่อความสามารถทางการเงินในระยะยาว รวมถึงการสะสมทรัพย์สินและความมั่งคั่งที่อาจไม่สามารถทำได้อย่างที่ควร

สาเหตุส่วนหนึ่งจาก

- อัตราการพึ่งพิงที่ค่อนข้างสูง
- แรงงานในครัวเรือนที่มีทักษะต่ำและเป็นแรงงานนอกระบบ
- ผู้สูงอายุที่มีอายุยืนยาวขึ้น > ภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

2

ผลกระทบต่อสุขภาพ

กลุ่มคน Sandwich มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคเรื้อรัง และโรค NCDs ต่าง ๆ รวมถึงมีปัญหาความเครียดและสุขภาพจิต

สัดส่วนการเป็นหรือเคยเป็นโรค NCDs

33.9%	>	23.0%
ครัวเรือน Sandwich		หัวหน้าครัวเรือนทั่วประเทศ

ภาวะเครียด/นอนไม่หลับของวัยแรงงาน

0.8%	>	0.6%
ครัวเรือน Sandwich		ภาพรวมประเทศ

ที่มา : ข้อมูลการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2566 ประมวลผลโดย สศช.

ส่วนหนึ่งเกิดจากการต้องจัดสรรเวลาการทำงานและดูแลสมาชิกในครัวเรือนไปพร้อมกัน

แนวทางในการลดภาระที่จะเกิดขึ้นกับครัวเรือน Sandwich

การส่งเสริมทักษะทางการเงิน

ตั้งแต่ก่อนวัยเกษียณ ทั้งการมีทักษะความรู้และการบริหารจัดการทางการเงิน รวมถึงการป้องกันความเสี่ยง อาทิ

- ✓ ออมเงินเพื่อยามเกษียณ
- ✓ บริหารจัดการเมื่อมีหนี้สิน
- ✓ ซื้อประกันสุขภาพและประกันชีวิต

การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีงานทำ

สำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน อาทิ การส่งเสริมการฝึกอบรมทักษะแรงงานผู้สูงอายุพร้อมกับการจับคู่งานเชิงรุก การเข้าถึงแหล่งทุนหรือสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพ

การใช้บริการผู้ช่วยดูแล (Care Assistant) และเทคโนโลยีในการดูแลสมาชิกในครัวเรือน

เพื่อช่วยอำนวยความสะดวก ลดความกังวลและภาระการดูแล อีกทั้ง ช่วยสร้างสมดุลระหว่างชีวิตครอบครัวและการทำงานให้กับแรงงาน

การสนับสนุนศูนย์ดูแลเด็กและผู้สูงอายุ

โดยปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กและศูนย์บริการผู้สูงอายุของภาครัฐ หรือสนับสนุนภาคธุรกิจให้ดำเนินกิจการ ผ่านการให้สิทธิประโยชน์ทางด้านกฎหมาย เพื่อกระตุ้นให้เกิดขยายตัวของธุรกิจรับดูแลในพื้นที่เดียวกัน

3. บทความ

“มุมมองการยื่นและเสีย
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ของคนไทย”

สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ร่วมกับ

บริษัท ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ จำกัด (SAB)

ดำเนินการสำรวจและศึกษา

“ทัศนคติของประชาชนต่อหน้าที่การยื่นแบบฯ และการจ่ายภาษี”

ผลการสำรวจและศึกษา

1

ปี 2564

แรงงานที่มีรายได้ถึงเกณฑ์
ที่ต้องยื่นแบบฯ ~ 19.0 ล้านคน

(ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2564 ประมวลผลโดย สศช.)

แต่มีผู้ยื่นแบบฯ เพียง **10.7 ล้านคน**

2

52.3% ของแรงงานไทย เป็นแรงงานนอกระบบ

▶ ทำให้การตรวจสอบรายได้มีข้อจำกัด

ช่องโหว่ให้คนจำนวนหนึ่งไม่ยื่นแบบฯ
แม้ว่าจะมีเงินได้พึงประเมินถึงเกณฑ์ที่ต้องยื่น

3

ไม่ได้ยื่นแบบฯ เนื่องจากปัจจัยอื่น

อาทิ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบฯ / การไม่ทราบหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขต่าง ๆ

สถานการณ์การยื่นแบบฯ ของคนไทย

ปี 2565

• มีผู้ที่ยื่นแบบฯ ~ 35.7%
จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ขณะที่

• 50.5% เข้าข่ายอยู่ในเกณฑ์
ที่ต้องยื่นแบบฯ แต่ไม่ได้ยื่น

กลุ่มที่ยื่นแบบฯ ในปี 2565

60.0% เป็นกลุ่ม Gen Y

53.6% จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพที่มีเงินเดือนประจำ

- 45.5% : พนักงานบริษัทเอกชน

- 22.2% : ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานรัฐ

รายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 27,827 บาท/คน/เดือน

80.8% มีสถานะทางการเงินที่รายได้เพียงพอ
กับรายจ่าย

กลุ่มที่อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องยื่นแบบฯ
แต่ไม่ยื่น ในปี 2565

กระจายอยู่ในกลุ่ม Gen X (37.6%) Gen Y
(30.1%) และ Baby Boomer (26.3%)

94.0% มีระดับการศึกษาไม่เกิน ม.ปลาย/ปวช.

92.9% เป็นแรงงานนอกระบบ

รายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 12,115 บาท/คน/เดือน

ส่วนใหญ่มีสถานะการเงินที่ไม่มั่นคงนัก

- 55.5% มีรายได้เท่ากับรายจ่าย

- 31.3% มีรายจ่ายสูงกว่ารายได้

ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคนไทย

ภาพรวม คนไทยมีความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำ

คนที่ไม่รู้ข้อมูลเลย ถึง มีความรู้ระดับต่ำ $\approx 57.9\%$ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

- 34.3% : Gen X
- 32.6% : Baby Boomer
- เกือบ 70% : แรงงานนอกระบบ
- $\approx 80\%$ อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องยื่นแบบฯ

ข้อมูลที่ได้รับรู้ค่อนข้างน้อยมาก อาทิ

- การยื่นแบบฯ รวม ของคู่สมรส
- ภาระทางภาษีเพิ่มเติมหากไม่จ่ายตามกำหนด
- โทษปรับหรือจำคุกในกรณีที่ไมื่อยื่นแบบฯ เพื่อเสียภาษี

กลุ่มที่ยื่นแบบฯ ในปี 2565

มีความรู้ระดับปานกลาง

กลุ่มที่อยู่ในเกณฑ์ต้องยื่นแบบฯ แต่ไม่ยื่น ในปี 2565

มีความรู้ระดับต่ำหรือไม่รู้เลย

ข้อสังเกตที่น่าสนใจ

01 คนไทยบางส่วน ไม่ทราบว่า “การยื่นแบบฯ และเสียภาษีเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย”
: 16.2% ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่ทราบว่ากรยื่นแบบฯ และเสียภาษีเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย

02 65.6% ไม่ทราบว่า “การยื่นแบบฯ ไม่ได้หมายความว่า จะต้องเสียภาษี”
: สัดส่วนผู้ไม่ทราบจะเพิ่มขึ้นในกลุ่มผู้ที่มีรายได้น้อยหรือมีสถานะทางการเงินที่ไม่ดี

03 53.6% ไม่ทราบว่า “หากมีเงินได้สุทธิ ไม่เกิน 150,000 บาท จะได้รับการยกเว้นการเสียภาษี”

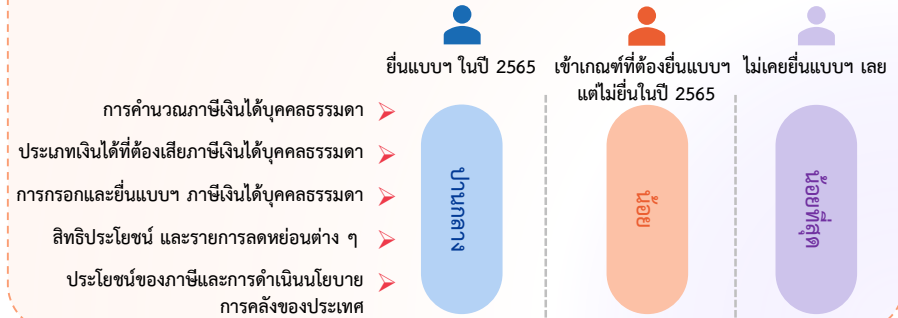
04 คนไทยส่วนใหญ่ ไม่ทราบว่า รายได้ประเภทใดบ้างที่ต้องนำมายื่น
: รายได้จากเงินเดือน/ค่าตอบแทนจากงานประจำ เป็นประเภทเดียวที่คนไทยเกินครึ่งหนึ่ง (63.2%) รับรู้ว่าต้องนำมาใช้ในการยื่นแบบฯ และรองลงมา คือ รายได้จากการรับจ้าง/จากการประกอบอาชีพฟรีแลนซ์ (39.1%)

การประเมินตนเองถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบฯ และเสียภาษีเงินได้ฯ

ภาพรวม คนไทยประเมินว่าตนเองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้ฯ ในระดับน้อย

กลุ่มที่ยื่นแบบฯ มีความรู้ความเข้าใจมากกว่ากลุ่มอื่น แต่ยังคงอยู่ในระดับปานกลาง

คนจำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภาษีเงินได้ฯ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้คนไทยบางส่วนไม่มีส่วนร่วมในระบบภาษี

ความเป็นธรรมของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

คนไทยส่วนใหญ่ มองว่าระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้ฯ ในปัจจุบันมีความเป็นธรรมในระดับ **ปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ**

- 51.7% : เห็นว่า มีความเป็นธรรมใน ระดับปานกลาง
- 24.1% : เห็นว่า มีความเป็นธรรมใน ระดับน้อย
- ไม่ถึง 1 ใน 4 : เห็นว่า มีความเป็นธรรมในระดับ มากถึงมากที่สุด

สาเหตุ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในกลุ่มที่มองว่าไม่เป็นธรรม

01.

ระบบตรวจสอบ ยังไม่ครอบคลุม ทำให้ผู้มีรายได้ถึงเกณฑ์ไม่ต้องยื่นแบบฯ และเสียภาษี

02.

ผู้มีรายได้สูงบางกลุ่มอาศัยช่องโหว่ทางกฎหมาย ในการหลบเลี่ยงภาษี เพื่อให้มีภาระในการจ่ายภาษีน้อยลง

03.

เกณฑ์เงินได้ขั้นต่ำที่ต้องเสียภาษีฯ ต่ำเกินไป ไม่สอดคล้องกับค่าครองชีพในปัจจุบัน

กลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้ฯ ในระดับต่ำ/ไม่รู้เลย ส่วนใหญ่มองว่าการจัดเก็บภาษีในปัจจุบันมีความเป็นธรรม **น้อย และ น้อยที่สุด**

อาจเกิดจาก ไม่ทราบรายละเอียดที่แท้จริง/รับรู้ข้อมูลที่มีผิดพลาด

72.8%

89.4%

กลุ่มที่มองว่าไม่เป็นธรรม

80.4% ไม่ทราบว่า “อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นแบบอัตราก้าวหน้า”
79.4% ไม่ทราบว่า “การยื่นแบบฯ ไม่ได้หมายความว่าผู้ยื่นจะต้องเสียภาษี”

ความเต็มใจในการยื่นแบบฯ และเสียภาษีของคนไทย

คนไทย

≈ 70.9% เต็มใจที่จะยื่นแบบฯ หากได้รับสวัสดิการที่ดีขึ้น/มากขึ้น
≈ 69.1% เต็มใจที่จะยื่นแบบฯ และเสียภาษี หากมีรายได้ถึงเกณฑ์

กลุ่มที่อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องยื่นแบบฯ แต่ไม่ได้ยื่นในปี 2565 ให้ความสำคัญกับ การได้รับสวัสดิการที่ดีขึ้นหรือมากขึ้น มากกว่า

65.9% ของคนกลุ่มนี้ เต็มใจยื่นแบบฯ หากได้รับสวัสดิการที่ดีขึ้น/มากขึ้น

โดย 57.5% ของคนกลุ่มนี้ มองว่าสวัสดิการที่รัฐจัดให้ในปัจจุบันยังไม่คุ้มค่ากับภาษีที่ต้องจ่าย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคนไทยส่วนใหญ่จะเต็มใจยื่นแบบฯ และเสียภาษี

แต่ 1 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่เห็นด้วย ที่จะกำหนดให้ทุกคนที่มีรายได้ต้องยื่นแบบฯ โดยไม่ต้องมีเกณฑ์รายได้ขั้นต่ำ

อาจเป็นเพราะ กลุ่มนี้ยังมีระดับรายได้ที่ไม่สูงนัก และส่วนใหญ่ทำงานที่มีรายได้ไม่แน่นอน (46.1% มีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 10,000 บาท/เดือน)

ความเต็มใจในการยื่นแบบฯ และเสียภาษี กับมิติอื่น ๆ

กลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้ฯ มีแนวโน้มที่จะเต็มใจมากกว่า

กลุ่มที่เห็นว่าการจัดเก็บภาษีเงินได้ฯ มีความเป็นธรรม มีแนวโน้มที่จะเต็มใจมากกว่า

ปัจจัยที่จูงใจให้คนไทยยื่น/ไม่ยื่นแบบฯ และเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ปัจจัยที่สามารถจูงใจให้ประชาชน ยื่นแบบฯ

ภาพรวม 3 อันดับแรก

- 1 ยื่นแล้วไม่เสียภาษีเพิ่ม
- 2 สะดวกในการกรอกข้อมูล ไม่ขอข้อมูลเพิ่มเติม และไม่ถูกตรวจสอบย้อนหลัง
- 3 ได้รับภาษีที่ชำระไว้คืน

กลุ่มที่ยื่นแบบฯ

: ยื่นแล้วไม่เสียภาษีเพิ่ม และความสะดวกในการกรอกข้อมูล

: ไม่ตรวจสอบข้อมูลภาษีย้อนหลัง ไม่ขอเอกสาร/หลักฐานเพิ่มเติม

กลุ่มที่อยู่ในเกณฑ์ต้องยื่นแบบฯ แต่ไม่ได้อื่น

ปัจจัยที่สามารถจูงใจให้ประชาชน เสียภาษี

ภาพรวม 3 อันดับแรก

- 1 มีรายได้มากกว่ารายจ่าย
- 2 รัฐบาลหาสวัสดิการได้อย่างทั่วถึง
- 3 อัตราภาษีที่จัดเก็บไม่สูงเกินไป

กลุ่มที่ยื่นแบบฯ

: รัฐบาลหาสวัสดิการได้อย่างทั่วถึง

: มีรายได้เพียงพอกับรายจ่าย

กลุ่มที่อยู่ในเกณฑ์ต้องยื่นแบบฯ แต่ไม่ได้อื่น

ข้อท้าทาย

ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วน ระบุว่า ไม่มีปัจจัยใดเลย ที่มีผลจูงใจให้ยื่นแบบฯ โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่ได้ยื่นแบบฯ แม้จะอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องยื่น ที่มีสัดส่วนมากถึง 42.7%

อย่างไรก็ตาม ยังสะท้อนให้เห็นถึง

โอกาสในการดึงคนกลุ่มนี้อาจมีมากกว่าครึ่งหนึ่ง ให้กลับเข้าสู่ระบบภาษี

แนวทางในการส่งเสริมการยื่นแบบฯ และชำระภาษี ของผู้มีเงินได้ในต่างประเทศ

01

การให้ความรู้ด้านภาษีและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับหน้าที่ความเป็นพลเมือง

ญี่ปุ่น กำหนดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับระบบภาษีทั้งทฤษฎีและปฏิบัติตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา

สหรัฐอเมริกา มีวิชา “Understanding Taxes” ในหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา

มาเลเซีย และแอฟริกาใต้ หน่วยงานด้านการศึกษาและจัดเก็บภาษี ได้ร่วมกันจัดทำหลักสูตรเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับภาษี

02

การสร้างแรงจูงใจ

บังคลาเทศ และภูฏาน มีการให้รางวัลแก่ผู้ที่เสียภาษีที่ดี

ปากีสถาน มีการให้รางวัลแก่ผู้ที่เสียภาษีและสิทธิพิเศษอื่น อาทิ บริการ Duty free และ VIP Lounge ที่สนามบินแห่งชาติ

03

การยกย่องทางภาษีอากร

สหรัฐอเมริกา 33 จาก 50 มลรัฐ เปิดโอกาสให้ชำระภาษีย้อนหลังโดยไม่เสียส่วนหรือลงโทษทางอาญา

ออสเตรเลีย อังกฤษ เม็กซิโก และโปแลนด์ มีการยกเว้นและลดหย่อนเบี้ยปรับให้แก่ผู้เสียภาษีที่ต้องการเข้าสู่ระบบโดยสมัครใจ

ออสเตรเลีย เดนมาร์ก ฟินแลนด์ อิตาลี และญี่ปุ่น มีการยกเว้นโทษจำคุกให้แก่ผู้เสียภาษีที่ต้องการเข้าสู่ระบบโดยสมัครใจ

04

การใช้บทลงโทษ

ฟินแลนด์และฝรั่งเศส ใช้การจำแนกความผิดตามความตั้งใจ โดยหากมีเจตนากระทำความผิดจะได้รับโทษสูงกว่าความผิดที่ไม่ตั้งใจ

จีน สิงคโปร์ เบลเยียม เดนมาร์ก มีการกำหนดเบี้ยปรับในอัตราที่สูงมาก หากแจ้งข้อมูลที่เป็นเท็จหรือไม่ครบถ้วน

ฝรั่งเศส มีสิทธิในการเพิกถอนใบอนุญาตขับขี หรือห้ามประกอบธุรกิจสูงสุด 3 ปี หากแจ้งข้อมูลที่เป็นเท็จหรือไม่ครบถ้วน

แนวทางส่งเสริมและพัฒนากิจการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของไทย

01

การสร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ประชาชน

- นำเอาองค์ความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้ฯ เข้าไปอยู่ในระบบการเรียนการสอน ตั้งแต่วัยเด็ก โดยที่คำนึงถึงความเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละระดับชั้น เพื่อปูพื้นฐาน สร้างความคุ้นชิน และการตระหนักรู้ถึงหน้าที่ของพลเมืองที่ต้องเข้าสู่ระบบภาษี
- มีการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการและรูปแบบข้อมูลที่เข้าใจได้ง่าย เพื่อให้คนทุกระดับสามารถรับรู้ได้อย่างถูกต้อง

02

การสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการนำภาษีไปใช้ของรัฐ รวมถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการเสียภาษี

- ประชาสัมพันธ์ถึงผลการดำเนินนโยบายและการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ทั้งในรูปแบบที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน
- มีการชี้แจงการใช้จ่ายอย่างโปร่งใส โดยอาจเน้นข้อมูลที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน
- การดำเนินนโยบายต่าง ๆ ควรเป็นนโยบายที่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อป้องกันข้อครหาและทำให้ประชาชนมีความมั่นใจว่ารัฐจะนำภาษีไปใช้อย่างเกิดประโยชน์
- มีการสื่อสารสถานการณ์การเงินการคลังของประเทศ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญในการยื่นแบบฯ และเสียภาษี

03

การมีแนวทางส่งเสริมการเข้าระบบภาษีโดยสมัครใจ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าสู่ระบบภาษีอย่างถูกต้อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการคลังในระยะยาว

- พิจารณารายการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีต่าง ๆ รวมถึงการยกเว้นการตรวจสอบย้อนหลัง
- มีมาตรการจูงใจอื่น อาทิ ให้รางวัลแก่ผู้ยื่นภาษี

04

การตรวจสอบและลงโทษผู้ที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องอย่างเข้มงวด

- พัฒนาระบบการตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อป้องกันการใช้ช่องโหว่ของระบบในการหลบเลี่ยงภาษี
- กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ตั้งใจทำผิด เพื่อให้เกิดความเกรงกลัว และป้องกันพฤติกรรมเลียนแบบของคนอื่นในอนาคตอีกด้วย

05

การอำนวยความสะดวกให้ผู้ยื่นแบบฯ เพื่อให้ประชาชนรู้สึกว่าการยื่นแบบฯ ไม่ซับซ้อนและเต็มใจที่จะยื่นมากขึ้น

- พัฒนาระบบประมวลผลข้อมูล ให้สามารถดึงข้อมูลรายได้จากแหล่งต่าง ๆ ได้มากขึ้น
- มีบุคลากรสนับสนุนและช่วยเหลือ ในแต่ละกระบวนการ

ภาคีรัฐอาจต้องให้ความสำคัญกับการสร้างและกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ รวมถึงดำเนินการต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้ที่เพียงพอ เพื่อให้กลุ่มที่มีรายได้ใกล้เคียงกับรายจ่ายเกิดความพร้อมและความรู้สึกสบายใจในการยื่นแบบฯ และเสียภาษี

ขอขอบคุณ

Download เอกสาร :

https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=socialoutlook_report